Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILTEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Standpuntbepaling van de Vlaamse Regering betreffende het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs

Er wordt een standpuntbepaling van de Vlaamse Regering gevraagd betreffende het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs.

Het ontwerp van besluit voorziet in de invoering van een proefproject om elektrische of door waterstof aangedreven bestelwagens waarvan de maximaal toegelaten massa meer dan 3.500 kg maar maximaal 4.250kg bedraagt en die voldoen aan welbepaalde voorwaarden, te besturen met een rijbewijs B dat sinds ten minste twee jaar afgegeven is.

In het kader van het proefproject kunnen bestuurders die werken voor deelnemende logistieke en transportbedrijven gedurende 3 jaar dergelijke elektrische of waterstofvoertuigen besturen met een rijbewijs B.

Tijdens de duur van het proefproject zal op de website van de FOD Mobiliteit en Vervoer meegedeeld worden welke voertuigen aan de vereisten voldoen en welke de deelnemende bedrijven zijn.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Het ontwerp van koninklijk besluit heeft binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken betrekking op het beleidsveld “weginfrastructuur en wegenbeleid”.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het advies van de Inspectie van Financiën werd ontvangen op 12 december 2022 en was gunstig.

2. INHOUD

Overeenkomstig artikel 6, §4, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen worden de gewestregeringen betrokken bij "het ontwerpen van de regels van de algemene politie en de reglementering op het verkeer en vervoer, alsook van de technische voorschriften inzake verkeers- en vervoersmiddelen".

Deze betrokkenheid wordt geregeld door het Protocol van de Interministeriële Conferentie voor Mobiliteit, Infrastructuur en Communicatie van 24 april 2001.

Door de federale minister van Mobiliteit is per brief op datum van 14 november 2022 gevraagd om binnen een termijn van 60 kalenderdagen advies uit te brengen over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs.

A. ALGEMENE TOELICHTING

Voor het besturen van voertuigen met een maximaal toegelaten massa (MTM) van meer dan 3.500 kg is in principe een rijbewijs C of C1 nodig.

In artikel 6, lid 4, c), van Richtlijn 2006/126/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 betreffende het rijbewijs is voorzien dat de lidstaten op hun grondgebied de mogelijkheid hebben om toe te laten dat voertuigen voor het vervoer van goederen zonder aanhanger met een MTM van meer dan 3.500 kg maar ten hoogste 4.250 kg bestuurd worden met een rijbewijs categorie B, mits voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- het gaat om door alternatieve brandstoffen aangedreven voertuigen in de zin van Richtlijn 96/53/EG;
- het rijbewijs B moet ten minste twee jaar eerder afgegeven zijn;
- de massa boven 3.500 kg is uitsluitend toe te schrijven aan de grotere massa van het alternatief aandrijfsysteem in vergelijking met de massa van het aandrijfsysteem van een voertuig met dezelfde afmetingen dat is uitgerust met een interne verbrandingsmotor met een elektrische of compressieontsteking;
- het laadvermogen wordt niet verhoogd ten opzichte van hetzelfde voertuig.

De bedoeling hiervan is bij te dragen aan de reductie van broeikasgasemissies en de verbetering van de luchtkwaliteit, door het gebruik te bevorderen van door alternatieve brandstoffen aangedreven voertuigen.

Met het ontwerp van koninklijk besluit wordt gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Er wordt voorzien in een proefproject waarbinnen bestuurders die werken voor deelnemende logistieke en transportbedrijven door waterstof of met een elektrische motor aangedreven voertuigen kunnen besturen met een rijbewijs B, mits aan bepaalde voorwaarden is voldaan.

Het ontwerp van koninklijk besluit beoogt het gebruik van elektrische en door waterstof aangedreven nul-emissiebestelwagens aantrekkelijker te maken voor transporteurs.

De duurtijd van het proefproject is drie jaar.

Tijdens de duur van het proefproject zal op de website van de FOD Mobiliteit en Vervoer meegedeeld worden welke voertuigen aan de vereisten voldoen en welke de deelnemende bedrijven zijn.

De deelnemende bedrijven moeten jaarlijks de volgende gegevens meedelen met het oog op de beoordeling van het proefproject: het aantal gereden kilometers en het aantal ritten van elk voertuig, het werkgebied van elk voertuig (stedelijk, buitenstedelijk of beide), of het voertuig de plaats heeft ingenomen van een voertuig op fossiele brandstof of slechts aanvullend werd ingezet en het aantal verkeersongelukken dat samenhangt met de hogere massa van het voertuig.

Het behoort tot de bevoegdheid van de federale overheid inzake het rijbewijs om binnen de grenzen zoals afgebakend door Richtlijn 2006/126 te bepalen dat voor het besturen van voormelde voertuigen slechts een rijbewijs B vereist is. Het ontwerp van koninklijk besluit bevat geen bevoegdheidsoverschrijding.

B. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Opschrift

Volgens het opschrift van het ontwerp van besluit wordt het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs gewijzigd. De artikelen van het besluit zijn evenwel niet opgemaakt als wijzigingsbepalingen (waarin wordt vermeld welke artikelen van voormeld koninklijk besluit van 23 maart 1998 concreet gewijzigd worden), maar als op zichzelf staande bepalingen zodat er in die zin geen sprake is van een "wijziging van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs".

Artikel 1

Artikel 1 vermeldt dat het besluit de gedeeltelijke omzetting van richtlijn 2006/126/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 betreffende het rijbewijs tot doel heeft.

Deze richtlijn voorziet in artikel 6, lid 4, c), de mogelijkheid om als lidstaat een rijbewijs B toe te laten voor het besturen van emissievrije bestelwagens met een MTM van meer dan 3.500 kg maar ten hoogste 4.250 kg.

Artikel 2

Het eerste lid bepaalt dat voor het besturen van voertuigen van de categorie C1 met een MTM van meer dan 3.500 kg maar ten hoogste 4.250 kg, waarvoor in principe minstens een rijbewijs C1 vereist is, een rijbewijs B dat sinds ten minste twee jaar afgegeven is, aangewend mag worden.

Het tweede lid schrijft als voorwaarden in dat de toelating om gebruik te maken van het rijbewijs B, vermeld in het eerste lid, slechts geldt "*mits de massa boven 3.500 kg uitsluitend toe te schrijven is aan de grotere massa van het alternatieve aandrijfsysteem*" in vergelijking met de massa van het aandrijfsysteem van een voertuig met dezelfde afmetingen dat is uitgerust met een interne verbrandingsmotor met een elektrische of compressieontsteking, en "*mits het laadvermogen niet wordt verhoogd ten opzichte van hetzelfde voertuig.*".

Deze twee voorwaarden vormen een letterlijke overname van de tekst in artikel 6, lid 4, c), van Richtlijn 2006/126.

Strikt genomen zal de massa boven de 3.500 kg evenwel zelden of nooit toe te schrijven zijn aan de grotere massa van het alternatieve aandrijfsysteem maar bijna altijd aan de lading.

Rekening houdend hiermee, zou er in plaats van de zinsnede *"mits de massa boven 3.500 kg"* gebruik gemaakt kunnen worden van de zinsnede *"met een maximaal toegelaten massa van ten hoogste 4.250 kg als de verhoging van de MTM boven 3.500 kg".*

Het derde lid stelt dat de voertuigen die voldoen aan de voorwaarden, vermeld in het tweede lid, worden opgelijst op de website van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer.

//

Artikel 3

Artikel 3 bepaalt dat de mogelijkheid die in artikel 2 wordt voorzien, slechts geldt voor bestuurders die werken voor of in dienst zijn van een in België gevestigde rechtspersoon waarvan het voorwerp in verband staat met het vervoer van goederen over de weg en logistiek en die deelneemt aan het proefproject ingericht bij het besluit. Deze rechtspersonen worden opgelijst op de website van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer.

Op 16 juli 2021 werd de werkwijze voor emissievrije stedelijke distributie goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Deze werkwijze laat toe om vanaf 2025 emissievrije zones voor distributie in te richten in steden, en dit in overleg met de logistieke sector en de steden (VR 2021 1607 DOC.0943/1TER).

Dit artikel beperkt de deelname aan het proefproject op vlak van activiteit enerzijds en selectie door de Federale Overheidsdienst anderzijds, wat niet samenloopt met de ambitie van de Vlaamse Regering om emissievrije stedelijke distributie mogelijk te maken vanaf 2025.

Verschillende sectoren (bijvoorbeeld bouwbedrijven, horeca, …) zijn actief in stadskernen en kampen bij het omschakelen naar alternatieve aandrijving met het verlies aan laadvermogen en hogere kosten. Het uitsluiten van deze sectoren vormt een rem op de opname van emissievrije aandrijvingen binnen deze sectoren. Het besluit gaat niet in op de modaliteiten om deel te nemen aan dit proefproject. Met het oog op de Vlaamse doelstellingen is het van belang dat zo veel mogelijk bedrijven over alle sectoren heen kunnen deelnemen.

Artikel 4

Artikel 4 bepaalt de gegevens die de deelnemende rechtspersonen jaarlijks moeten rapporteren aan de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer om het proefproject te beoordelen. Zo moet er o.a. jaarlijks gerapporteerd worden over het aantal verkeersongelukken dat samenhangt met de hogere massa van het voertuig.

In vergelijking met het Nederlandse proefproject, waarop de federale overheid zich in het bijzonder gebaseerd heeft voor de uitwerking van dit ontwerp, wordt er niet gekozen om een korte opleiding te voorzien voor deelnemende bestuurders. Gezien hogere massa's gepaard gaan met een hoger risico op ernstige verkeersongelukken (cf. de rapporteringsverplichting waarin voorzien wordt), kan, in het licht van de verkeersveiligheid, de vraag gesteld worden of de mogelijkheid die met het ontwerp van koninklijk besluit voorzien wordt, niet best ook gepaard gaat met een opleiding, waarvoor de gewesten bevoegd zijn.

Artikel 5

Gezien het ontwerp van besluit voorziet in de invoering van een proefproject dat drie jaar zal duren, bepaalt artikel 5 de datum waarop het besluit in werking treedt en opnieuw buiten werking treedt.

Tijdens de Interministeriële Conferentie Mobiliteit van 15 juni 2021 werd de tijdelijkheid van dit proefproject benadrukt. Door het ter beschikking komen van nieuwe en lichtere batterijen werd beslist dat het proefproject geen permanent karakter mag aannemen. In Nederland wordt het proefproject omgezet naar permanente regelgeving. Het besluit noch het verslag aan de Koning scheppen duidelijkheid over het uiteindelijke doel van dit proefproject.

Artikel 6

Artikel 6 bepaalt dat de minister bevoegd voor het Wegverkeer belast is met de uitvoering van dit besluit. Dit behoeft geen verdere toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Dit wordt bevestigd door het advies van de Inspectie van Financiën van 12 december 2022 (dat als bijlage bij deze nota is gevoegd). Het akkoord van de minister, bevoegd voor de begroting, moet niet worden ingewonnen.

B. ESR-TOETS

De ESR-toets is niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de interne dienstverlening van de Vlaamse overheid, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

De minister-president van de Vlaamse Regering wordt gelast om, in naam van de Vlaamse Regering, deze beslissing ter kennis te brengen van de federale overheid.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° positief advies te verlenen aan het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs;

2° de heer minister-president van de Vlaamse Regering te gelasten deze beslissing ter kennis te brengen van de federale overheid.

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS

Bijlagen:

- het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs;
- brief van dhr. Georges Gilkinet aan mevrouw Lydia Peeters dd. 14 november 2022;
- het advies van de Inspectie van Financiën dd. 12/12/2022.